

OBWIESZCZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 10 lutego 1986 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin.

1. Na podstawie § 4 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 lutego 1986 r. zmieniającego rozporządzenia w sprawie udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin oraz w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin (Dz. U. Nr 5, poz. 28) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin (Dz. U. Nr 21, poz. 125), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 stycznia 1981 r. zmieniającym przepisy w sprawie uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin oraz wypłacania zasiłków miesięcznych (Dz. U. Nr 2, poz. 10) — objętych jednolitym tekstem ustalonym obwieszczeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 lutego 1981 r. (Dz. U. Nr 3, poz. 17) oraz z uwzględnieniem zmian wprowadzonych wyżej wymienionym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 lutego 1986 r., z zastosowaniem ciągłej numeracji paragrafów, ustępów, punktów i liter.

2. Jednolity tekst nie obejmuje:

- 1) przepisu § 34 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin (Dz. U. Nr 21, poz. 125) w brzmieniu:

„§ 34. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 września 1979 r.”;

- 2) przepisów § 3 i 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 stycznia 1981 r. zmieniającego przepisy w sprawie uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin oraz wypłacania zasiłków miesięcznych (Dz. U. Nr 2, poz. 10) w brzmieniu:

„§ 3. 1. Zakończone przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia ostateczną decyzją sprawy o uznanie za jedynych żywicieli rodzin:

- 1) żołnierzy zasadniczej służby wojskowej,
- 2) studentów i absolwentów szkół wyższych odbywających długotrwałe przeszkolenie wojskowe

— podlegają ponownemu rozpatrzeniu na wniosek osób zainteresowanych, jeżeli żołnierze ci (studenci, absolwenci) nadal odbywają służbę (przeszkolenie) wojskową, z tym że prawo do świadczeń przysługuje za okres od dnia złożenia wniosku.

2. Członkom rodzin żołnierzy zasadniczej służby wojskowej oraz studentów i absolwentów szkół wyższych, odbywających długotrwałe przeszkolenie wojskowe, uznanych w czasie pełnienia służby wojskowej za jedynych żywicieli rodzin, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia pełnią nadal czynną służbę wojskową, wypłaca się — niezależnie od bieżących zasiłków miesięcznych — jednorazowo zasiłki miesięczne za okres od dnia wniesienia podania o przyznanie zasiłków, nie wcześniej jednak niż od dnia wcielenia do służby, do dnia uprawomocnienia się decyzji o uznaniu za jedynego żywiciela rodziny, jeżeli zasiłki za ten okres nie zostały im wypłacone.”

„§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1981 r.”;

- 3) przepisów § 3 i 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 lutego 1986 r. zmieniającego rozporządzenia w sprawie udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin oraz w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin (Dz. U. Nr 5, poz. 28) w brzmieniu:

„§ 3. 1. Wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia:

- 1) ostateczne orzeczenia komisji poborowych:

- a) o udzieleniu poborowym odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny lub prowadzenie gospodarstwa rolnego,

- b) o uznaniu poborowego za jedynego żywiciela rodziny

— zachowują moc do czasu upływu ich ważności;

ostateczne decyzje terenowych organów administracji państwowej:

- a) o uznaniu konieczności sprawowania przez żołnierza bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny lub prowadzenia gospodarstwa rolnego,

- b) o uznaniu żołnierza za jedynego żywiciela rodziny

— zachowują moc do czasu wydania orzeczenia komisji poborowej.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, wszczęte i nie zakończone w dniu wejścia w życie rozporządzenia ostatecznymi orzeczeniami (decyzjami), rozpatruje się z uwzględnieniem zmian wynikających z niniejszego rozporządzenia.
3. Przepisy ust. 1 pkt 2 i ust. 2 stosuje się odpowiednio do osób odbywających zastęp-

czą służbę poborowych, zasadniczą służbę w obronie cywilnej oraz do studentów i absolwentów szkół wyższych odbywających długotrwałe przeszkolenie wojskowe."

„§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia."

Minister Obrony Narodowej: **F. Siwicki**

Załącznik do obwieszczenia Ministra
Obrony Narodowej z dnia 10 lutego
1986 r. (poz. 32)

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 7 września 1979 r.

w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin.

Na podstawie art. 139 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1984 r. Nr 7, poz. 31) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Przepisy rozporządzenia stosuje się do żołnierzy powołanych do:

- 1) odbycia:
 - a) zasadniczej służby wojskowej,
 - b) przeszkolenia wojskowego,
 - c) ćwiczeń wojskowych,
 - d) okresowej służby wojskowej;
- 2) pełnienia:
 - a) służby wojskowej w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych,
 - b) czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.

2. Przepisy rozporządzenia stosuje się również do osób, które:

- 1) w ramach obowiązku służby wojskowej — zamiast do zasadniczej służby wojskowej — powołane zostały do odbycia:
 - a) zastępczej służby poborowych,
 - b) zasadniczej służby w obronie cywilnej,
 - c) szkolenia poborowych w obronie cywilnej;

2) powołane zostały do odbycia ćwiczeń w obronie cywilnej.

3. Szczególne uprawnienia, w zakresie wymienionym w rozporządzeniu, przysługują również członkom rodzin żołnierzy oraz osób, o których mowa w ust. 1 i 2.

§ 2. 1. Odprawę przewidzianą w art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1984 r. Nr 7, poz. 31), zwanej dalej „ustawą”, zakład pracy wypłaca pracownikowi powołanemu do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej w ostatnim dniu pracy.

2. Odprawa nie podlega zwrotowi, choćby pracownik nie rozpoczął odbywania służby wojskowej wskutek cofnięcia powołania.

§ 3. 1. Jeżeli pracownik zgłosi w ciągu 30 dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej powrót do dotychczasowego zakładu pracy, lecz nie może przystąpić do pracy z przyczyn usprawiedliwiających nieobecność w pracy, zatrudnienie uważa się za podjęte pod warunkiem przedstawienia dowodów usprawiedliwiających nieobecność w pracy.

2. W razie gdy pracownik podejmujący dotychczasową pracę zgodnie z art. 126 ust. 1 ustawy nie może być zatrudniony stosownie do nabytych podczas służby wojskowej innych lub wyższych niż posiadane uprzednio kwalifikacji zawodowych, zakład pracy jest obowiązany za zgodą pracownika zatrudnić go na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego i jednocześnie zwrócić się do organu nadrzędnego nad tym zakładem z wnioskiem o zatrudnienie go w innym podległym mu zakładzie pracy na stanowisku odpowiadającym nabytym kwalifikacjom.

3. Organ nadrzędny jest obowiązany w terminie 14 dni od otrzymania wniosku zaproponować pracownikowi zatrudnienie na stanowisku odpowiadającym nabytym przez niego kwalifikacjom lub zawiadomić go o niemożności takiego zatrudnienia.

4. Jeżeli pracownik, o którym mowa w ust. 2, w ciągu 7 dni od otrzymania propozycji zakładu pracy albo organu nadrzędnego nie wyrazi zgody na zatrudnienie go na poprzednio zajmowanym lub równorzędnym stanowisku albo na innym stanowisku odpowiadającym jego kwalifikacjom zawodowym, dotychczasowy stosunek pracy uważa się za rozwiązany na mocy porozumienia stron z dniem niewyrażenia zgody lub z upływem tego terminu.

5. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio w razie zawiadomienia pracownika przez organ nadrzędny o niemożności zatrudnienia go zgodnie z nabytymi podczas służby wojskowej kwalifikacjami zawodowymi.

§ 4. 1. W razie podjęcia pracy w ciągu 30 dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej w innym zakładzie pracy niż zakład, w którym pracownik był zatrudniony w dniu powołania do służby, do okresu zatrudnienia w nowym zakładzie pracy, oprócz służby wojskowej, zalicza się również okres zatrudnienia w poprzednim zakładzie pracy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również w razie podjęcia pracy po upływie 30 dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jeżeli pracownik podjął pracę na podstawie skierowania terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw zatrudnienia stopnia podstawowego, a wniosek o skierowanie do pracy został złożony przed upływem tego terminu, chyba że nie mógł on w tym terminie złożyć wniosku lub podjąć pracy z przyczyn usprawiedliwiających nieobecność w pracy.

3. W wypadku, o którym mowa w ust. 1, dotychczasowy stosunek pracy wygasa z dniem złożenia przez pracownika oświadczenia o rezygnacji z powrotu do zakładu pracy lub z dniem podjęcia pracy w innym zakładzie pracy.

§ 5. 1. Osobę, która w ciągu 30 dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wystąpiła do terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw zatrudnienia stopnia podstawowego z wnioskiem o skierowanie do pracy, organ ten kieruje do pracy zgodnie z jej kwalifikacjami. Zakład pracy jest obowiązany zatrudnić osobę skierowaną do pracy.

2. Osobie zwolnionej ze służby wojskowej przysługuje pierwszeństwo w zatrudnieniu, chyba że za zatrudnieniem innej osoby przemawiają warunki rodzinne.

§ 6. 1. Pracownik, który podjął pracę w ciągu 30 dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, nabywa z dniem podjęcia pracy prawo do urlopu wypoczynkowego za dany rok kalendarzowy w wymiarze proporcjonalnym do okresu pozostałego do końca roku, z zaokrągleniem w górę części dnia urlopu,

2. Przepis ust. 1 stosuje się również w razie podjęcia pracy po upływie 30 dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jeżeli pracownik:

- 1) przed upływem tego terminu wystąpił do terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw zatrudnienia stopnia podstawowego z wnioskiem o skierowanie do pracy i na podstawie skierowania tego organu podjął pracę albo
- 2) nie mógł w tym terminie podjąć pracy lub wystąpić z wnioskiem o skierowanie do pracy z przyczyn usprawiedliwiających nieobecność w pracy.

3. Urlop, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje pracownikowi, jeżeli:

- 1) został zwolniony ze służby wojskowej i podjął pracę w tym samym roku kalendarzowym, za który przed rozpoczęciem odbywania służby urlop wykorzystał lub otrzymał ekwiwalent pieniężny, albo
- 2) okres zatrudnienia przed powołaniem do służby wojskowej, podlegającego wliczeniu do okresu pracy, od którego zależy uzyskanie prawa do urlopu, oraz pełnienia służby wojskowej wynosi łącznie mniej niż 12 miesięcy.

4. W wypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, pracownik nabywa prawo do urlopu wypoczynkowego na zasadach określonych w ust. 1 z upływem 12-miesięcznego łącznego okresu zatrudnienia i służby wojskowej.

§ 7. W stosunku do pracownika, który w związku z nabyciem podczas służby wojskowej innych lub wyż-

szych niż posiadane uprzednio kwalifikacji zawodowych nie wyraził zgody na zatrudnienie na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym albo zaproponowanym mu przez zakład pracy lub organ nadrzędny, termin 30 dni określony w § 4 ust. 1, § 5 ust. 1 oraz § 6 ust. 1 i 2 liczy się od dnia rozwiązania dotychczasowego stosunku pracy.

§ 8. 1. W stosunku do żołnierza zwolnionego w trybie art. 99 ustawy z zasadniczej służby wojskowej przedterminowo z pozostawieniem w dyspozycji dowódcy jednostki wojskowej termin 30-dniowy przewidziany w art. 125 ust. 1 i 2 oraz art. 126 ust. 1 ustawy liczy się od dnia przeniesienia żołnierza do rezerwy.

2. Żołnierzowi, który w okresie pozostawania w dyspozycji dowódcy jednostki wojskowej podjął pracę, do okresu zatrudnienia — w razie zmiany zakładu pracy w ciągu 30 dni od przeniesienia do rezerwy — zalicza się oprócz czasu odbywania zasadniczej służby wojskowej i okresu zatrudnienia wymienionego w § 4 ust. 1 również zatrudnienie w okresie pozostawania w dyspozycji dowódcy.

3. Jeżeli przez cały okres pozostawania w dyspozycji dowódcy jednostki wojskowej lub przez część tego okresu żołnierz nie mógł podjąć pracy, do okresu zatrudnienia podjętego w ciągu 30 dni od przeniesienia do rezerwy zalicza się, oprócz czasu odbywania służby wojskowej oraz zatrudnienia wymienionego w § 4 ust. 1, również okres pozostawania w dyspozycji.

4. Brak możliwości zatrudnienia w okresie pozostawania w dyspozycji dowódcy jednostki wojskowej stwierdza terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw zatrudnienia stopnia podstawowego, do którego żołnierz wystąpił z wnioskiem o skierowanie do pracy. Organ ten stwierdza również datę, od której żołnierz ubiega się o skierowanie do pracy.

§ 9. 1. Członek rodziny żołnierza odbywającego zasadniczą służbę wojskową zachowuje uprawnienia do ulg taryfowych przy przejazdach państwowymi środkami komunikacji oraz do świadczeń socjalnych w zakresie przysługującym członkom rodziny pracownika danego zakładu pracy, jeżeli z tytułu zatrudnienia żołnierza uprawnienia takie przysługiwały mu w dniu powołania żołnierza do służby.

2. W razie wygaśnięcia stosunku pracy spowodowanego niepodjęciem przez żołnierza po zwolnieniu ze służby wojskowej dotychczasowej pracy, równowartość świadczeń socjalnych, z których korzystał członek rodziny żołnierza w czasie odbywania przez niego zasadniczej służby wojskowej, nie podlega zwrotowi.

§ 10. Pracownikowi powołanemu na ćwiczenia wojskowe zakład pracy wypłaca należne wynagrodzenie:

- 1) za czas ćwiczeń, które mają być odbywane przez okres do 14 dni — z góry, za cały okres ćwiczeń, najpóźniej w ostatnim dniu pracy;
- 2) za czas ćwiczeń, które mają być odbywane przez okres przekraczający 14 dni:
 - a) za okres 14 dni — z góry, najpóźniej w ostatnim dniu pracy,
 - b) za dalszy okres ćwiczeń — z dołu, w ten sposób płatności wynagrodzenia, obowiązujących w da-

nym zakładzie pracy; wynagrodzenie to zakład pracy wypłaca pracownikowi lub osobie przez niego upoważnionej pod adresem wskazanym przez pracownika na koszt zakładu.

§ 11. 1. Członkami rodziny, o których mowa w art. 128 ust. 3 ustawy, pozostającymi na utrzymaniu pracownika odbywającego ćwiczenia wojskowe, są:

- 1) małżonek;
- 2) dzieci własne, przysposobione i pasierbowie oraz dzieci obce przyjęte na utrzymanie i wychowanie, w tym także w ramach rodziny zastępczej, jak również rodzeństwo:
 - a) do ukończenia 16 lat, a kształcące się w szkole — do ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 lat, albo
 - b) bez względu na wiek, jeżeli są inwalidami I lub II grupy;
- 3) rodzice i dziadkowie, a także macocha i ojczym oraz osoby przysposabiające, jeżeli:
 - a) ukończyli: mężczyzna 65 lat, kobieta 50 lat lub — niezależnie od wieku — wychowują dziecko pracownika do ukończenia 16 lat albo
 - b) są inwalidami;
- 4) osoba, która wychowywała i utrzymywała pracownika przez okres co najmniej 3 lat przed ukończeniem przez niego 18 roku życia, jeżeli została zaliczona do I grupy inwalidów.

2. Dzieci obce uważa się za pozostającą na utrzymaniu pracownika, jeżeli zostały przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności.

3. Nie uważa się za pozostającego na utrzymaniu pracownika członka rodziny, który posiada źródło dochodu albo pobiera emeryturę lub rentę w wysokości co najmniej najniższego wynagrodzenia za pełny miesięczny wymiar czasu pracy.

§ 12. 1. Osoba wykonująca pracę nakładczą na rzecz uspołecznionego zakładu pracy, w razie powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej albo na ćwiczenia wojskowe, zachowuje odpowiednio prawo do odprawy lub wynagrodzenia, o których mowa w art. 128 ust. 1—3 ustawy; jeżeli uzyskuje z tytułu tej pracy wynagrodzenie miesięczne w wysokości co najmniej 50% kwoty najniższego wynagrodzenia zasadniczego za pełny miesięczny wymiar czasu pracy.

2. Wysokość wynagrodzenia z tytułu pracy nakładczej, o którym mowa w ust. 1, ustala się na podstawie przeciętnego wynagrodzenia z okresu 12 miesięcy poprzedzającego miesiąc powołania do służby wojskowej, a jeżeli umowa o pracę nakładczą trwa krócej — na podstawie przeciętnego wynagrodzenia z okresu trwania umowy, obliczonego według zasad określonych dla ustalania wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy osób wykonujących pracę nakładczą.

3. Podstawę wymiaru odprawy, a w okresie ćwiczeń — wynagrodzenia, o których mowa w ust. 1, stanowi przeciętne wynagrodzenie miesięczne z tytułu pracy nakładczej (ust. 2), w wysokości nie wyższej jednak niż czterokrotna kwota najniższego wynagrodzenia zasadniczego za pełny miesięczny wymiar czasu pracy.

4. Przepisy § 2, § 10 i § 11 stosuje się odpowiednio.

§ 13. 1. Zasiłkiienne przewidziane w art. 130 ust. 1 i 2 ustawy przyznaje się na wniosek żołnierza lub uprawnionego członka rodziny. Przepis § 11 stosuje się odpowiednio.

2. Członkowie rodziny, z której jednocześnie więcej niż jedna osoba odbywa ćwiczenia wojskowe, są uprawnieni do zasiłków dziennych tylko z tytułu odbywania służby przez jedną osobę.

3. Prawo do zasiłku przedawnia się z upływem 6 miesięcy od ostatniego dnia, za który przysługuje. Jeżeli niezgłoszenie wniosku o wypłacenie zasiłku nastąpiło z przyczyn niezależnych od osoby uprawnionej, termin ten liczy się od dnia, w którym ustała przeszkoda uniemożliwiająca zgłoszenie wniosku.

§ 14. 1. Wymienionym w § 11 członkom rodziny pracownika korzystającego z urlopu wychowawczego, który w tym czasie został powołany na ćwiczenia wojskowe trwające krócej niż 30 dni, przysługują zasiłkiienne, jeżeli żonie tego pracownika zakład pracy, w którym jest zatrudniona, udzielił urlopu bezpłatnego dla sprawowania przez okres ćwiczeń wojskowych osobistej opieki nad dzieckiem.

2. W razie powołania pracownika na ćwiczenia wojskowe trwające powyżej 30 dni, urlop wychowawczy ulega przerwaniu z dniem rozpoczęcia ćwiczeń.

§ 15. 1. Zasiłkiienne przewidziane w art. 130 ust. 2 ustawy przysługują żołnierzowi zwolnionemu ze służby wojskowej (§ 1 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 lit. a) przez czas trwania niezdolności do pracy z powodu choroby oraz przez okres 7 dni po upływie tego czasu, łącznie nie dłużej jednak niż przez 90 dni. Niezdolność do pracy powinna być stwierdzona orzeczeniem lekarskim, wydanym w trybie orzekania o czasowej niezdolności do pracy.

2. Członkom rodziny żołnierza, o którym mowa w ust. 1, przysługują zasiłkiienne przez czas pobierania zasiłku przez żołnierza. Przepis § 11 stosuje się odpowiednio.

3. Zasiłkiienne przewidziane w art. 130 ust. 2 ustawy przysługują również w razie zwolnienia ze służby wojskowej żołnierza, z którym stosunek pracy został rozwiązany w czasie odbywania służby. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 16. Zasiłkiienne nie przysługują członkowi rodziny żołnierza prowadzącemu gospodarstwo rolne albo działalność w zakresie handlu, rzemiosła lub usług, niezależnie od wysokości osiągniętych dochodów.

§ 17. Zasiłkiienne wypłaca się:

- 1) członkom rodziny pozostającym na utrzymaniu żołnierza odbywającego ćwiczenia wojskowe — po upływie każdego miesiąca odbywania przez żołnierza ćwiczeń, a jeżeli trwały one krócej niż jeden miesiąc — po ich odbyciu;
- 2) żołnierzom zwolnionym z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej albo ćwiczeń wojskowych i członkom ich rodzin (§ 15) — jednorazowo z góry za cały okres.

§ 18. 1. Żołnierzowi, o którym mowa w § 8, w razie niepodjęcia zatrudnienia z powodu niezdolności do pracy

w okresie pozostawania w dyspozycji dowódcy jednostki wojskowej, przysługują zasiłkiienne przez czas tej niezdolności. Do żołnierzy przeniesionych do rezerwy stosuje się odpowiednio przepisy § 15 ust. 1 i 3, jeżeli zachodzą warunki określone w art. 130 ust. 2 ustawy.

2. Zasiłkiienne przysługują również żołnierzowi, który nie podjął pracy wskutek braku możliwości zatrudnienia w okresie pozostawania w dyspozycji dowódcy jednostki wojskowej. Zasiłki wypłaca się po upływie każdego miesiąca, za który przysługują.

3. Członkom rodziny żołnierza, o którym mowa w ust. 1 i 2, pozostającym na jego utrzymaniu przysługują zasiłkiienne przez czas pobierania zasiłku przez żołnierza.

4. Prawo do zasiłków dziennych, o których mowa w ust. 2, powstaje z dniem wystąpienia żołnierza z wnioskiem o skierowanie do pracy.

5. Przepisy § 8 ust. 4, § 11, § 13, § 16 i § 17 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

§ 19. 1. Zasiłki miesięczne przewidziane w art. 131 ust. 1 ustawy wypłaca się:

- 1) rodzinie pborowego uznanego za jedynego żywiciela rodziny, który został powołany do zasadniczej służby wojskowej — za okres od dnia wcielenia go do jednostki wojskowej do dnia zwolnienia ze służby wojskowej, na podstawie zawiadomienia wojskowego komendanta uzupełnień o wcieleniu lub zwolnieniu ze służby;
- 2) rodzinie żołnierza uznanego za jedynego żywiciela rodziny, który pozostawiony został w służbie wojskowej — po uprawomocnieniu się decyzji, za okres od dnia wniesienia podania o uznanie za jedynego żywiciela rodziny, nie wcześniej jednak niż od dnia wcielenia do służby, do dnia zwolnienia ze służby wojskowej, na podstawie zawiadomienia szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego o pozostawieniu tego żołnierza w służbie wojskowej.

2. Zasiłki miesięczne z tytułu przyczyniania się żołnierza do utrzymywania członków rodziny uzyskujących dochód oraz pobierających emeryturę lub rentę wypłaca się w wysokości różnicy między sumą zasiłków obliczonych dla tych osób a sumą uzyskiwanego przez nie dochodu oraz pobieranej emerytury lub renty. Za dochód nie uważa się zasiłku (dodatku) rodzinnego, pielęgnacyjnego oraz dla sierot zupełnych.

3. Zasiłki miesięczne dla członka rodziny żołnierza, na którego nie jest wypłacany zasiłek rodzinny, spełniającego zgodnie z odrębnymi przepisami pozostałe warunki do przyznania zasiłku pielęgnacyjnego, wypłaca się w wysokości podwyższonej o kwotę odpowiadającą zasiłkowi pielęgnacyjnemu, jaki w myśl odrębnych przepisów przysługuje na danego członka rodziny. Wpłaty podwyższonego zasiłku miesięcznego dokonuje terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw zdrowia i opieki społecznej stopnia podstawowego na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia; orzeczenie nie jest wymagane, jeżeli członek rodziny ukończył 75 lat życia.

4. Przy określeniu wysokości należnych zasiłków miesięcznych przyjmuje się następującą kolejność osób uprawnionych: żona, pierwsze dziecko, kolejne dzieci i inni członkowie rodziny.

5. Zasiłki miesięczne wypłaca się z dołu, poczynając od ostatniego dnia miesiąca, za który przysługują; za okres krótszy niż miesiąc zasiłki wypłaca się w wysokości 1/30 zasiłku miesięcznego za każdy dzień.

6. W razie zmiany miejsca pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące przez osobę pobierającą zasiłki organem właściwym do wypłacania tych zasiłków jest terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw zdrowia i opieki społecznej stopnia podstawowego, który je przyznał.

7. Tryb uznawania żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin określają odrębne przepisy.

§ 20. 1. Prawo do pobieranych zasiłków wygasa z dniem:

- 1) ustania warunków uzasadniających uznanie uprawnionego dotychczas członka rodziny za pozostającego na utrzymaniu żołnierza odbywającego zasadniczą służbę wojskową lub ćwiczenia wojskowe,
- 2) zmiany wysokości uzyskiwanego dochodu albo emerytury lub renty w razie pobierania zasiłków, o których mowa w § 19 ust. 2.

2. Ponadto wygasa prawo do zasiłków:

- 1) miesięcznych — z dniem zwolnienia żołnierza ze służby wojskowej,
- 2) dziennych, o których mowa w § 18 ust. 2 — z dniem przeniesienia żołnierza do rezerwy.

3. O zwolnieniu żołnierza ze służby wojskowej (przeniesieniu do rezerwy) wojskowa komenda uzupełnień, w której ewidencji pozostaje żołnierz, zawiadamia organ wypłacający zasiłek.

4. Odzyskanie prawa do zasiłków, jak również zmiana ich wysokości wymaga wydania nowej decyzji na wniospek albo z urzędu.

§ 21. 1. Osoby pobierające zasiłki są obowiązane do niezwłocznego zawiadomienia organów wypłacających zasiłki o wszelkich zmianach mających wpływ na prawo do zasiłku lub jego wysokość.

2. Osoby, które świadomie podały nieprawdziwe dane w celu uzyskania nie przysługującego im zasiłku lub uzyskania zasiłku w wyższym wymiarze albo nie zawiadomiły o okolicznościach powodujących wygaśnięcie prawa do zasiłku, są obowiązane do zwrotu pobranego zasiłku lub jego części.

§ 22. 1. Dzieciom uprawnionym do świadczeń alimentacyjnych na podstawie prawomocnego wyroku, postanowienia sądu w sprawie o rozwód lub zarządzenia tymczasowego w sprawie o alimenty albo ugody zawartej przed sądem od żołnierza odbywającego zasadniczą służbę wojskową przysługują zasiłki w wysokości świadczeń alimentacyjnych, nie wyższej jednak niż kwota zasiłków miesięcznych przewidziana dla analogicznej liczby osób.

2. Zasiłki, o których mowa w ust. 1, przyznaje się również, gdy sąd oddalił powództwo o alimenty wyłącznie z uwagi na brak dochodu spowodowany odbywaniem zasadniczej służby wojskowej; w tym wypadku zasiłki przyznaje się w wysokości zasiłków miesięcznych, przewidzianej dla analogicznej liczby osób.

3. Zasiłki, o których mowa w ust. 1, wypłacają terenowe organy administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw zdrowia i opieki społecznej stopnia podstawowego na wniosek osoby uprawnionej do świadczeń alimentacyjnych lub jej opiekuna albo żołnierza zobowiązanego do tych świadczeń.

4. Zasiłki przysługują począwszy od następnego miesiąca kalendarzowego po powołaniu żołnierza do służby wojskowej do końca miesiąca, w którym żołnierz został zwolniony ze służby. Jeżeli żołnierz został zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych w czasie odbywania służby wojskowej, zasiłki przysługują z dniem powstania obowiązku świadczeń. W wypadku, o którym mowa w ust. 2, zasiłki wypłaca się za okres od dnia wniesienia powództwa, nie wcześniej jednak niż od dnia wcielenia żołnierza do służby wojskowej.

5. Osobom, o których mowa w ust. 1, nie przysługuje prawo do jednoczesnego korzystania ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

6. Przepisy § 20 ust. 3 i 4 oraz § 21 stosuje się odpowiednio.

§ 23. 1. Żołnierzom uznanym za jedynych żywicieli rodzin i ich małżonkom, jak również żołnierzom samotnym zawiesza się w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej spłatę pożyczek gotówkowych udzielonych przez powszechną kasę oszczędności lub banki spółdzielcze, kredytów bankowych na zakup artykułów przemysłowych i zapłatę należności za usługi oraz przebudowę pomieszczeń w budynkach mieszkalnych, stanowiących własność państwa lub spółdzielni mieszkaniowych, na lokale mieszkalne.

2. Pożyczki i kredyty, o których mowa w ust. 1, w okresie zawieszenia ich spłaty nie podlegają oprocentowaniu.

§ 24. 1. Członkom rodziny żołnierza uznanego za jedynego żywiciela rodziny, pobierającym zasiłki miesięczne, przysługują karty zaopatrzenia, uprawniające do zakupu towarów podlegających reglamentacji, jeżeli osoby te nie otrzymują ich z innego tytułu.

2. Karty zaopatrzenia przysługują również żołnierzom i członkom ich rodzin pobierającym zasiłki dzienne w wypadkach, o których mowa w § 15 i 18.

3. Karty zaopatrzenia przysługują także żołnierzowi w miesiącu, w którym został zwolniony ze służby wojskowej, jeżeli nie otrzymał ich z innego tytułu.

§ 25. 1. W razie śmierci osoby uprawnionej do zasiłku dziennego lub miesięcznego wypłaca się członkom rodziny, którzy pokryli koszty pogrzebu, zasiłek na pokrycie tych kosztów w wysokości najniższych kwot zasiłku pogrzebowego, ustalonych na podstawie art. 47 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 1983 r. Nr 30, poz. 143).

2. Za członków rodziny, o których mowa w ust. 1, uważa się małżonka, rodziców, dzieci, wnuki lub rodzeństwo oraz osobę, która do chwili śmierci zmarłego pozostawała z nim we wspólnym gospodarstwie domowym.

3. Jeżeli koszty pogrzebu pokryły inne osoby niż wymienione w ust. 2, zwraca się im udowodnione koszty pogrzebu do wysokości określonej w ust. 1.

4. W razie zbiegu prawa do zasiłku na pokrycie kosztów pogrzebu z zasiłkiem pogrzebowym przewidzianym w odrębnych przepisach przysługuje tylko jeden wyższy zasiłek. Zasiłek na pokrycie kosztów pogrzebu przysługuje niezależnie od odprawy pośmiertnej przewidzianej w Kodeksie pracy.

5. Zasiłek na pokrycie kosztów pogrzebu przyznaje i wypłaca na wniosek osoby uprawnionej organ, który przyznał i wypłacał zasiłek dzienny lub miesięczny. Przepis § 13 ust. 3 stosuje się odpowiednio, z tym że 6-miesięczny termin wystąpienia z wnioskiem o wypłatę zasiłku liczy się od dnia, w którym prawo do zasiłku powstało.

§ 26. 1. Żołnierzowi zwolnionemu z zasadniczej służby wojskowej, w razie ubiegania się w ciągu roku od zwolnienia ze służby o przyjęcie na studia w szkole wyższej — przysługują z tytułu odbycia służby wojskowej preferencje przy kwalifikowaniu na studia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do żołnierza, który za zgodą organów wojskowych ubiega się — na warunkach określonych w odrębnych przepisach — o przyjęcie na studia dzienne w szkole wyższej w ostatnim roku pełnienia służby.

§ 27. 1. Przepisy § 2, § 3 ust. 1, § 4—6, § 9, § 12—16, § 17 pkt 2 oraz § 19—25, dotyczące żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i członków ich rodzin, stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem przepisów ust. 2 i 3, do studentów i absolwentów szkół wyższych — zwanych dalej „absolwentami” — powołanych do odbycia długotrwałego przeszkolenia wojskowego oraz do członków ich rodzin.

2. Warunkiem nabycia uprawnień przewidzianych w art. 125 ust. 1 ustawy oraz w § 6 ust. 1, 2 i 4 przez absolwenta nie będącego pracownikiem w dniu powołania na przeszkolenie wojskowe jest podjęcie pracy w ciągu 3 miesięcy od zwolnienia z przeszkolenia wojskowego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się, jeżeli odrębne przepisy normujące zatrudnianie absolwentów szkół wyższych nie stanowią inaczej.

§ 28. Absolwentowi, który odbył długotrwałe przeszkolenie wojskowe z wynikiem pomyślnym albo został ze względu na stan zdrowia zwolniony z tego przeszkolenia przed jego odbyciem w pełnym wymiarze, przysługuje odprawa pieniężna przewidziana w przepisach o uposażeniu żołnierzy.

§ 29. 1. Absolwentowi, który ukończył z wynikiem pomyślnym długotrwałe przeszkolenie wojskowe albo został zwolniony z tego przeszkolenia przed jego odbyciem w pełnym wymiarze, w wypadkach, o których mowa w art. 97 ust. 2 pkt 2—4 i ust. 3 lub art. 103 ust. 3 ustawy, przysługują — niezależnie od uprawnień przewidzianych w art. 137 ust. 1 ustawy oraz w § 3 ust. 1, § 4—6, § 9, § 12 i § 22—25 — następujące szczególne uprawnienia:

- 1) zwolnienie od odbywania wstępnego stażu pracy obowiązującego absolwentów szkół wyższych,
- 2) wynagrodzenie na zasadach dotyczących pracowników po zakończeniu wstępnego stażu pracy,
- 3) zaliczenie czasu odbywania przeszkolenia wojskowego do okresu pracy przewidzianego w przepisach o zatrudnianiu absolwentów szkół wyższych.

2. Do absolwentów zwolnionych z długotrwałego przeszkolenia wojskowego przedterminowo w trybie art. 103 ust. 3 ustawy z pozostawieniem w dyspozycji organów wojskowych stosuje się odpowiednio przepisy § 8 ust. 1 i 2 oraz § 18 ust. 1, 3 i 5.

3. Terminy, które stosownie do przepisów o zatrudnianiu absolwentów szkół wyższych liczy się od ukończenia studiów, w stosunku do osób powołanych do odbycia długotrwałego przeszkolenia wojskowego liczy się od dnia zwolnienia z tego przeszkolenia.

§ 30. 1. Organy wojskowe wydają absolwentowi zwolnionemu z długotrwałego przeszkolenia wojskowego opinię w celu przedstawienia w zakładzie pracy. Opinia powinna być brana pod uwagę przez zakład pracy przy powierzaniu pracownikowi określonego stanowiska.

2. Absolwentowi, który w okresie odbywania długotrwałego przeszkolenia wojskowego uzyskał w czasie szkolenia wyniki bardzo dobre oraz wyróżniającą opinię za okres praktyki w jednostce wojskowej, właściwy organ wojskowy wystawia dla zakładu pracy opinię ze specjalną rekomendacją. Rekomendacja uwidoczniła jest w tytule opinii przez nadanie mu brzmienia „Opinia służbowa ze specjalną rekomendacją”.

3. Opinia, o której mowa w ust. 2, powinna być brana pod uwagę przez zakład pracy przy:

- 1) awansowaniu absolwenta w pierwszej kolejności na wyższe stanowisko — w miarę wykazywania się konkretnymi osiągnięciami zawodowymi;
- 2) wcześniejszym zatrudnieniu absolwenta na stanowisku kierowniczym oraz zaliczeniu do rezerwy kadrowej — w razie stwierdzenia w rekomendacji wybitnych uzdolnień organizatorskich i potwierdzenia ich w pracy zawodowej.

§ 31. 1. Przepisy § 10—17 oraz § 20, § 21 i § 25 dotyczące żołnierzy powołanych na ćwiczenia wojskowe oraz członków ich rodzin stosuje się odpowiednio do absolwentów powołanych na krótkotrwałe przeszkolenie wojskowe oraz członków ich rodzin.

2. Członkom rodzin absolwentów, o których mowa w ust. 1, pobierającym zasiłkiienne, przysługuje uprawnienie określone w § 24 ust. 1.

3. Przepis § 24 ust. 2 stosuje się odpowiednio do absolwentów zwolnionych z krótkotrwałego przeszkolenia wojskowego oraz członków ich rodzin pobierających zasiłkiienne w wypadkach, o których mowa w § 15.

§ 32. Przepisy § 2—7, § 12, § 13 ust. 3, § 15 i 16, § 17 pkt 2 oraz § 20, § 21 i § 25 dotyczące żołnierzy zasadniczej służby wojskowej oraz członków ich rodzin stosuje się odpowiednio do żołnierzy pełniących służbę wojskową w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych oraz członków ich rodzin.

§ 33. Przepisy § 2—7, § 9, § 12, § 22—24 i § 26 dotyczące żołnierzy zasadniczej służby wojskowej oraz członków ich rodzin stosuje się odpowiednio do żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny oraz członków ich rodzin, jeżeli odpowiednie przepisy na czas wojny nie stanowią inaczej.

§ 34. 1. Do osób odbywających zastępczą służbę poborowych oraz zasadniczą służbę w obronie cywilnej i członków ich rodzin stosuje się odpowiednio przepisy § 2—7, § 9, § 12—16, § 17 pkt 2 i § 19—26 dotyczące żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i członków ich rodzin.

2. Do osób powołanych na przeszkolenie na obozie szkoleniowym w ramach szkolenia poborowych w obronie cywilnej oraz do osób powołanych na ćwiczenia w obronie cywilnej, trwające w sposób ciągły dłużej niż jeden dzień, oraz osób powołanych na ćwiczenia w jednostkach przewidzianych do militaryzacji w wymiarze ćwiczeń wojskowych żołnierzy rezerwy, jak również do członków ich rodzin stosuje się odpowiednio przepisy § 10—17 oraz § 20, § 21 i § 25, dotyczące żołnierzy powołanych na ćwiczenia wojskowe i członków ich rodzin.

3. Odbywanie przeszkolenia na obozie szkoleniowym lub ćwiczeń w obronie cywilnej oraz w jednostkach przewidzianych do militaryzacji w wymiarze ćwiczeń wojskowych żołnierzy rezerwy nie powoduje ograniczenia uprawnień wynikających ze stosunku pracy.

§ 35. 1. Jednostki organizacyjne obsługujące rolnictwo powinny przy świadczeniu usług uwzględniać w pierwszej kolejności członków rodzin żołnierzy prowadzących gospodarstwa rolne, w których pracowali poborowi bezpośrednio przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej, długotrwałego przeszkolenia wojskowego, zastępczej służby poborowych, zasadniczej służby w obronie cywilnej albo do służby w formacjach uzbrojonych nie wchodzących w skład sił zbrojnych.

2. Terenowe organy administracji państwowej o właściwości ogólnej stopnia podstawowego współdziałają w realizacji zadania wynikającego z przepisu ust. 1.

§ 36. 1. Jeżeli pracownik będący członkiem rodziny poborowego lub jego żony w rozumieniu przepisów o udzielaniu odroczeń zasadniczej służby wojskowej zostanie uznany przez komisję poborową — według tych przepisów — za zdolnego do zastąpienia poborowego w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, zakład pracy w miarę możliwości udziela temu pracownikowi, na jego prośbę, urlopu bezpłatnego.

2. Okres urlopu bezpłatnego, udzielonego pracownikowi w celu, o którym mowa w ust. 1, wlicza się do okresu zatrudnienia w dotychczasowym zakładzie pracy w zakresie uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Okresu urlopu bezpłatnego nie wlicza się jednak do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia wynikające z pracy w danej gałęzi pracy lub faktycznego świadczenia pracy albo uzależnione od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

3. Okres urlopu bezpłatnego, udzielonego pracownikowi w celu, o którym mowa w ust. 1, jest okresem zaliczalnym do okresu zatrudnienia w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

4. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się pod warunkiem, że:

- 1) pracownik złoży przed terenowym organem administracji państwowej o właściwości ogólnej stopnia podstawowego, na którego obszarze działania jest położone gospodarstwo rolne, pisemne zobowiązanie do prowadzenia tego gospodarstwa w zastępstwie poborowego powołanego do odbycia zasadniczej służby wojskowej,
- 2) w terminie 7 dni od dnia zwolnienia żołnierza z zasadniczej służby wojskowej stawi się w dotychczasowym zakładzie pracy oraz przedstawi zaświadczenie organu, o którym mowa w pkt 1, że faktycznie prowadził gospodarstwo rolne w zastępstwie poborowego i w jakim okresie.

5. W razie likwidacji zakładu pracy, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, jeżeli pracownik w terminie 14 dni od zwolnienia żołnierza z zasadniczej służby wojskowej podejmie zatrudnienie lub złoży w terenowym organie administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw zatrudnienia stopnia podstawowego wniosek o skierowanie do pracy.

6. Pracownik, który podjął pracę w terminie określonym w ust. 4 pkt 2 lub ust. 5, nabywa z dniem podjęcia pracy prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze określonym w § 6 ust. 1; przepisy § 6 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

§ 37. Ulgi w opodatkowaniu gospodarstw rolnych:

- 1) żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową lub długotrwałe przeszkolenie wojskowe,
 - 2) osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej w formie skoszarowanej oraz
 - 3) członków ich rodzin
- określają odrębne przepisy.

§ 38. Wojskowi komendanci uzupełnień przekazują terenowym organom administracji państwowej o właściwości ogólnej stopnia podstawowego dane niezbędne do planowania wydatków związanych z wypłacaniem przez te organy zasiłków dziennych i miesięcznych, przewidzianych w art. 130 i 131 ustawy, oraz pokrywaniem należności mieszkaniowych, o których mowa w art. 134 ust. 1 pkt 1 ustawy.